

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inzerate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inzerate in za mnogokratno inzeriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Kdo je poklican za poslanca V. kurije?

Do leta 1897 so bili trije v Slovencih najvažnejši stanovi brez zastopnika v državnem zboru. Ti stanovi so delavci, mali kmetovalci in obrtniki. Ker je pa baš pri Slovencih največ te vrste proizvajajočih ljudi, godila se nam je gorostasna krivica, ko je bila skoro polovica prebivalstva brez svojega zagovornika na Dunaju; umevno je tedaj veselje, ki je prevzelo pozabljene stanovce, ko je izišel pred tremi leti nov zakon, da dobijo tudi delavci, mali posestniki in obrtniki svojega poslanca. Brezmejno upanje se je stavilo v nove poslance.

Slovenci smo menda počasi misleči ljudje. Vsaka novotarija nas osupne, da se začnemo le veseliti, ne da bi tudi takoj ukrenili vse potrebno, da si takšno novotarijo takoj v svoj prid prikojimo in izrabimo. Tako je bilo leta 1848, ko smo dobili nenadoma zaželeno ustavo, tako je bilo tudi pred tremi leti, ko nam je bilo izbirati novega poslanca.

Veleposestniki ne pošljejo v državni zbor kočarja, veleindustriji ne kramarja, mesta in in trge ne zastopa kmet, kmete bi vsaj ne smel zastopati uradnik itd. Le delavci, mali posestniki in obrtniki, naj bi ne imeli zastopnika iz svojih vrst.

Zakonodajstvo gotovo ni mislilo, ko se je ustanovila V. kurija, da bodo kje v ta razred izvoljeni odvjetniki, duhovniki ali uradniki.

Drugje so pomen in namen splošne volilne kurije tudi pravočasno spoznali ter volili obrtnike, delavce in trgovce v državni zbor. In lahko so tudi zadovoljni s svojimi zastopniki. Krojač — poslanec Resel je za svoje volilce več storil, kakor marsikateri akademično izobraženi poslanec odkar zabaja na Dunaj.

Interpelacije in zahteve takih poslancev so prepričevalne in jasne, ne pa polne puhlih fraz,

kakor nahajamo to pri večini poslancev — višjih stanov. Umevno: prvi govori in piše iz lastne skušnje, drugi pa, kakor je kje čital, slišal ali mu pa celo kdo — narekoval, če ne pisal. Katerega posredovanje bo vlada vpoštevala, nam tudi ni treba ugibati.

Mislilo se je v začetku, da se za to skupino tudi drugi stanovi, kateri ne pripadajo tem slojem, niti potegovali ne bodo.

Saj imamo vsi spodnještajarski stanovi v tej kuriji samo enega poslanca, dočim imajo meščani in tržani dva, večji posestniki tri. Ne smelo bi biti niti dopustno, da nam se na to edino mesto vsiljuje mož, ki ni naše vrste, ki ne more čutiti z nami vseh potreb in teženj, ki pa bi bil v kateri drugi skupini lahko prav dober poslanec.

Kaj bo treba za te tri stanovce v prvi vrsti storiti?

Usoda delavcev je znana, najsibodo v industrijskih podjetjih, po tovarnah, v rudokopih ali pri kmetijstvu. Izrabljeni so povsod, nikjer ne dobé za svoje delo tistega plačila in preskrbe, kakor si jo zaslužijo in kakor jo imajo po drugih državah. Velika tuja podjetja smatrajo delavca za brezčuten stroj, katerega se vrtil, dokler se ne obrabi, potem se pa vrže med staro šaro. Sočutja ne najdejo ne zase, ne za svojo družino, dasi kupčijo s svojimi žulji podjetnikom tisočake.

Tukaj se mora država pridobiti, da potrka brezsrčnim izkoriščevalcem odločno na polne žepa, da bodo spustili za svoje uslužbenca toliko, da se ti prežive s svojo družino, v slučaju bolezni, nezgod in starosti pa se jim mora zagotoviti toliko prispevka, da ne postanejo lačni berači.

Bolj kočljivo je z delavci in uslužbenci v kmetijstvu. Tu je treba najprej poljedelcem samim pomagati, potem pa istotako prisiliti državo, da vsaj nekaj prispeva za slučaj bolezni, starosti in

onemoglosti. To bi bila naloga zavarovalnih združenj, katere pa bi morali zdrževati delodajalci in država na ednake dele.

Ako začnejo poslanci, ki imajo srce za delavca, v tem oziru resno in odločno delati, morajo tudi kaj doseči.

Mali posestniki niso skoraj nič na boljšem od delavcev. Imajo sicer svojo streho, toda primanjkuje jim često potrebnega živeža; da so v vedni zadregi za davke in druga plačila, je ob sebi umevno. Najsi delajo kot črna živina, če pa svojih bornih pridelkov ne morejo spraviti prilično v denar. V najhujši zadregi za davek prodajo v jeseni morda par mernikov žita. Toda špekulativni židje že skrbijo, da nima ob tem času poljski pridelek nikakšne cene. Ko pa pride spomlad in zgodnje poletje, skočijo s cenami žita na podvojeno, a ubogi kmetič kupuje lastno zrnje za polovico dražje, ako noče gladu umirati. Tako je s cenami vseh drugih kmetijskih pridelkov in živine.

Kaj pomaga, ako se kmetiču odpiše 5 kr. od goldinarja direktnega zemljišnega davka, ako pa na drugi strani država zakrivi, da plačuje za življenske potrebščine desetake več nego je prodajal. Zadrugi zakon bi tukaj precej pomagal, a glavno je, da se prisilijo pravične cene njegovim pridelkom, ki morajo biti iste, ko kmet prodaja in ko kupuje.

O pomanjkljivosti obrtnega zakona smo že nedavno pisali.

Trgovina je pri nas istotako blizu propada v katerega pa še pehajo trgovce razna nestrokovna društva, ki tekmujejo z izučeni trgovcem samo, da se mu greni življenje in za nekaj šport tudi tam, kjer ni nikakega povišja. Razum potrebnega zakona v varstvo male trgovine in obrti, pa je še pred vsem potreba strokovne izobrazbe tem stanovom, da se bodo tem uspešneje zoperstavljali vsem domačim in tujim za-

LISTEK.

Nekaj iz kolesarjeve torbice.

(Spisal F. Jelovšek.)
(Konec.)

Starodavni Pulj „Polentia“ tudi „Sietas Julia“ imenovan, prišel je že leta 178 pod rimsko oblast in iz boljše dobe ohranjenih je še mnogo zanimivih starin. Že prej imenovano gledališče; majhen korintski tempelj posvečen Romu in Avgustu; znamenit zmagoslavni obok; jako lepa dvojna vrata „Porta gemine“ ter primitivnejša starejša vrata „Porta Ercole“ in zanimiv dom iz 4. stoletja. Od leta 1850 je Pulj glavno bojno pristanišče in od takas naraslo je število prebivalcev na 30.000. V moderni tehniki zgrajene ladijodelnice producirajo najrazličnejše stroje in parnike. Mesto ima še drugi dve cerkvi in eno novo, po umrlem admiralu Sternecku zgrajeno predragoceno cerkvico „Maria del Mare“. Tudi ima spomenik nadvojvode Ferdinanda Maksimilijana; poznejšega meksikanskega cesarja in admirala Tegetthoffa, slavnega zmagovalca pri otoku Visu.

Ko obiščeva mojega strica, kateri se ni mogel načuditi tej partiji s kolesom, pelja naju na direkcijsko „arsenala“ in ko se legitimirava dobiva tudi vstopnice, da si smeva ogledati takozvani „oljkin otok“, kjer se izdelujejo in popravljajo parobrodi; po najnovejši tehniki in tajnih iznajdbah avstrijskih inženjerjev zgrajeno oklepno „Rudolf“, ki je pravcati triumpf tovrstne tehnike in c. kr. mornarski muzej. Tu se vidijo prezanimive konstrukcije raznovrstnih jadranikov, parobrodov, oklepnic, torpedov itd. Razven tega se nahajajo tukaj zgodovinsko znameniti spomeniki kakor: Čoln potopivše se laške ladje „Re d' Italia“ in mnogo okraskov in ostankov raznih drugih znamenitih ladij; strategične skice iz pomorskih ekspedicij; cesarsko pismo, s katerim je bil Tegetthof imenovan admiralom in njegova uniforma ter mnogo raznovrstnega orožja, morskih živalij in rastlin.

V skladišču vidiš vso opravo, s katero se v slučaju mobilizacije posamezne ladje preskrbe kakor: orožje, strelivo, razne vrvi in jadra, čolni, obleka, konzerve itd.

Kdorkoli pride v Pulj, gotovo naj ne opusti ogledati si teh znamenitosti. — Na to sva šla

k strijcu, kjer sva bila dobro sprejeta. V idiličnem krogu tihe družinice zabavali smo se pozno v noč in drugo jutro odpeljala sva se s parobrodom v Trst. Vožnja po morju bila je nad vse krasna. Demantno iskreči solčni žarki poljubovali so smaragdne lahne valove, po katerih so se tuintam zibale raznobarvne ribiške ladjice; ponosno veličastni jadreniki in kadeči parobrodi pa so drsili dalje in dalje, dokler se niso na obzoru porazgubili v sivomodrih obriah v sinje morje. Slonela sva skoro ves čas na krovu in prosto občudovala to veličastno krasoto; nad nami pa je razkošno pihljal sveži vlažni morski vetrič in beli morski golobi plavalii nad morskó gladino ali pa sedali na biserno-utrinjajoče valove kakor beli cvetovi v iskreči jutrajni rosi nad ovratno livado. Živahni Italijani so veselo čebljali v večjih ali manjših skupinah o vsakdanjih navadnih rečeh, ne zmedeč se za vso to božjo prirodno lepoto; mladiči pa so dvorjaničili lepim, bujno razvitim črnočrnim Italjankam. V resnici so lepe te ognjevit, poželjive deve južnih dežel, le škoda, da prehitro uvenejo. Podobne so razkošno razovel, opojno duhteči rozni vrtnici, — a že jo odtrgaš, zvone ti

prekam. Država nam mora snovati potrebnih obrtnih, trgovskih in drugih strokovnih šol, darskih in drugih. Naša rešitev pa je industrija, katero se Slovenci le bolj po imenu poznajo, oziroma poznamo taka bogata podjetja tujcev, katerim delamo kot delavci najnižje vrste. Pač moramo računati z delavstvom in kmetijstvom, ker je baš tega stanu v brezpravnosti pri nas največ, toda pri nobeni priliki ne smejo naši merodajni moške pozabiti, da naš spas ni kmetijstvo in podrejeno delavstvo, temveč industrija. Zaklade naših gor in rek preziramo že toliko stoletij in vendar bi industrijska tehnika lahko napravila iz teh vir našemu blagostanju. Za kmetovanje v širšem pomenu naša bregovita dežela itak ni, pa tudi našim delavcem bi se ne trebalo izseljevati v Ameriko in Nemčijo, temveč bi dobili pri domačih tovarniških podjetjih dovolj dobrega zaslužka, kjer bi se tudi z njimi čisto drugače postopalo, kakor pa v tujini.

Ako se možu, ki ima oči za te naše potrebe in zdrav strokovnjaški razum, ponudi pri lika, dobiti svojim načrtom tudi vpliv na zgoraj, ter da bi nas — kakor pravijo v Mariboru, — „vlada pogledala skozi veliko okno“ s tem, da začne tudi pri nas podpirati industrijo kot vir ljudskega blagostanja, upajmo, da bi Slovencem vendar sčasoma zginil naslov „narod beračev“.

Da pa pridejo na vrsto vsa ta pereča vprašanja delavstva, malega kmetijstva, trgovstva in obrti, potrebno je, da pošljejo ti stanovni na Dunaj kot svojega poslanca moža, ki pozna temeljito vse navedene stanove iz lastne skušnje. In tak mož je brez dvoma naš kandidat V. kurije Dragotin Hribar.

Centralizem, posredovalni jezik in ravnopravnost.

Prispevek v Slovanom ugodno rešitev državne krize.
Spisal P. Kačipot.

I.

Zdravnikov, poklicanih in nepoklicanih se ne manjka našemu hudo bolnemu parlamentizmu; pa kaj, ko so vsa doslej nasvetovana zdravila brezuspešna ali sama ob sebi, ali pa ker v merodajnih krogih ne pridejo v resen poštev. — Najizdatnejši ter Slovanom povprečno najugodnejši izmed naposled označenih pomočkov bi bilo pač dosledno izvedenje „občne, ne posredne in ednake volilne pravice“. No, iz te moke najbrž ne bo kruha; zato si usojamo rajši priporočati nekako zmes iz raznih volilnih načinov, namreč: Napravile naj bi se tri glavne skupine, vsaka z enakim številom poslancev. V prvi skupini bi se volilo na podlagi „občne in ednake“ volilne pravice, kakor v sedanjih V. kuriji. Volitev v drugi skupini pa bi se vršila na podlagi „občne in neednake“ volilne pravice ali tako imenovanega „pluralnega“ sistema, t. j. vsak volilec imel bi z ozirom zlasti na velikost odmenjenega mu davka 1—3, ali k večjemu 1—5 glasov. Tretja skupina končno naj bi bila namenjena posebnim stanovskim, oziroma gospo-

darskim koristim glavnih stebrov države, zlasti pa naj bi bile v njej s kakor koli mogoče pravičnim ozirom na posamezne narodnosti po „strokovnih“ poslancih in sicer popolnoma enakomerno: malo kmetijstvo, malo obrtništvo, delavstvo, velika obrt in trgovina in končno — zaradi izvestnih, vplivnih naših zaveznikov, kateri si svojih predpravil ne pustijo vzeti, pač neizogibno — veleposestvo, čegar zastopnike pa naj, da se jim po možnosti odvzame politični značaj, volijo v prihodnje iz svoje, oziroma do tičnikov sredine — deželni zbori! Hkrati z volilno preosnovo pa se mora seveda poslovnik zbornice spremeniti v protibstrukcijskem smislu ter nepokornežem zlasti odtegniti — dijete! — Najbrž ničesar o vsem tem bi pač ne hotela slišati trdovratna nemška levica, h kateri vsak trezen opazovalec pristiha po pravici tudi „nepristransko“ Körberjevo vlado. Sploh je nespartmetno, Nemce smatrati za spravljive in odjenljive, kar v resnici niso in nikoli ne bodo, dokler imajo količkej upanja, uresničiti zlobne svoje nakane. In odkar imajo vlado na svoji strani, jim je celo vnovič zrastel greben! — Kako jim torej sedaj pridemo do živga? Odgovor: Najuspešneje na ta način, ako jim skušamo izpodmakniti podloge, na katere naalanjajo svoje upe!

Prvo glavno upanje Nemcev se opira na znani pregovor: „Sloga jači, nesloga tlači“. Na edni strani samo zavedna „Gemeinbürgschaft“ s svojim skupnim, jasnim in morebiti iz stališča neravnopravnosti tudi doslednim binokostnim programom; na drugi strani pa Slovani, oziroma desniciarji — kakor se žal ne da oporekati — brez pravega, ednotnega in doslednega načrta, kakršnega nam je za napredek in zmago neobhodno potreba. Ker stojimo v obče na stališču popolne ravnopravnosti, a imamo ob ednem v mnogem oziru docela nasprotno potrebo, je seveda težko najti vedilno misel, katera bi ugajala vsem zaveznikom; no, kakor bomo videli pozneje, stvar ni nemogoča, ako imamo le resno voljo delati vsi za vse, ne pa le vsak za sebe, ter slediti manj željam vihranega in zmotljivega srca, kakor neoviranim dokazom bistroumnosti! — Ako torej glede naše ednosti še ni vse, kakor bi moralo biti, toliko vsaj se menda jasni že Nemcem samim: naša vzajemnost ni prazna beseda, kakor so si domišljali iz začetka. Vkljub navidezni omahljivosti tega ali onega izmed naših zaveznikov se je končno doslej še vselej pokazalo, da so prizadeve Nemcev kakor tudi sedanje že iz lastnega nagiba nasprotno nam vlade: zvrabiti ali prisiliti izvestne stranke desnice na svojo stran, brezuspešne; kajti le te dobro vedo, da bi z izdajo Čehov podpisale same sebi, ozir. svojemu narodu smrtno sodbo. In to so vsekako za našo prihodnost vesela znamenja!

Mnogo bolj opravičeno in za nas posebno važno pa je drugo upanje Nemcev, ki računajo na to, kar mi navadno imenujemo „nezdravi sistem v Avstriji“. Kakor namreč radi verjamemo nasprotnikom, da bi jim bilo Čehe same ob sebi lahko obvladati, ako bi jih ostale stranke

desnice v tem ne ovirale: takiato gotovo je tudi, da bi bili krivični nemški arditelji že davno ugnani, ako bi jih iz „posebnih“ razlogov ne ščitila mogočna roka. No, in kakšni so neki ti razlogi, vsled katerih merodajni krogi nas Slovane že od nekdaj in zlasti še v poslednjem času zapostavljajo, Nemce in Lahe pa protežujejo? Najvažnejši je vsekako ta, da se na najvišjem odločilnem mestu ne morejo sprijazniti — s federalizmom (v zmislu zedinjenih držav)! Nespartmetno bi bilo, si to dejstvo prikrivati ali ga ne upoštevati, ker s tem bi si sami najbolj ovirali napredovanje. „Jaz čem biti rajši imperator, kakor razčvrtorjen knez!“ Ta in ednake, brez dvojbe pristne izjave nam kažejo, česa se nam je ogibati, ako hočemo v svoja jadra po možnosti vloviti ugodni veter najvišjega zaupanja in potemtakem tudi vladne (seveda ne Körberjeve) naklonjenosti. Čimbolj namreč Slovani poudarjamo svoja državna prava, tembolj se na merodajnem mestu oklepajo tistih dveh faktorjev, katera na videz, t. j. formalno „držita Avstrijo vkup“, dočim v resnici — napenjata vse sile, da bi jo čimprej strmoglavila v prusko, oziroma laško brezdnost.

Ali se naj torej Slovani v prvi vrsti Slovenci in Čehi, popolnoma odpovemo označeni federalistični ideji? Naše mnenje je: Prepustimo rešitev tega kočljivega vprašanja našim naslednikom; mi pa obrnimo rajši vso pozornost in vse moči na to, da si olajšamo, oziroma se brž ko mogoče znebimo težkega jarma, kateri nas tlači. Ta jarem pa se ne imenuje „centralizem“ v obče, ampak zgolj „nemški centralizem“, kateri daje Nemcem (in zaradi teh tudi Lahom) krivične ter za nas nevarne predprave na podlagi nepostavnega, a žalbog od nas samih pospeševanega nemškega posredovalnega (ali pravzaprav „državnega“) jezika. Te predprave, ko bi bile tudi za polovico manjše, kakor so v resnici, bi bile vsled neukrotljive nemške npravi za nas vendarle zelo škodljive in sploh za stalno neznosne; naša ravnopravnost v takih razmerah bi se dala še vedno primerjati blede otožnemu svitu polne (namesto krajčaste) lune, dočim si mi želimo in po pravici zahtevamo popolne „solnčne“ ravnopravnosti v zmislu § 19. Neznosnih nemških predpravil, torej se bomo težko znebiti a pomočjo na merodajnem mestu neprikupnega češkega, oziroma še z mnogo večimi ovirami obdanega jugoslovanskega državnega prava (Pri tej priliki opozarjamo na nevarnost, katera proti nam Slovencem — tudi nemški konservativci se najbrž boje nečesa ednakega — v sicer maloverjetnem slučaju, da bi se v omenjenem oziru ugodilo Čehom. Kajti iz tega ne sledi, da bi se uslišalo kmalu tudi manj ugledne Hrvate; in ako Hrvate, vendar ni nikakor gotovo, da bi se oziralo hkrati na sedaj še prebiske ter vrhutege od Hrvatov državno ločene Slovence; ampak v obojem slučaju prišli bi mi najbrž v popolno oblast krutih Nemcev, (torej „z deža pod kap“) niti s pomočjo — dokler Slovani v državnem zboru nimamo sami zase večine ter vlada

čez dan v žgočih solnčnih žarkih. — Šla sva tudi v kajuto, kjer se ti nudi različen komfort; v elegantnem salonu jedla sva slastne morske ribe, pila peneče buteljke in pušila dišeče zavitke — a sva prav kavalirsko tudi plačala. Ustavljali smo se v vseh večjih obmorskih mestih, kjer so se iz in ukrcavali ljudje in blago; vendar ni to nikjer trajalo čez četrt ure.

Ob določenem času pričakuje na vseh teh postajah mnogo ljudstva, bodisi iz radovednosti, bodisi po pravilu; tu ponujajo raznih krepčil in svežih pijač in sadja, kriče, vrešče in se prepirajo tako, kakor edino znajo le vročerkvni Italijani. Zapustili smo „Tarano“ in v Rovinju vzbudilo je neko tako ženšče mnogo strahu in smeja. Prodajala in ponujala je neke dinje (melone); kapitan dal je znamenje k odhodu, parnik se zaziblje, a babišče je še vedno stala na deski, ki je bila naslonjena na ladjo. Ta trenutek spodnese desko in vreščeča prodajalka cmokne z jerbasom vred v morje. To je nastal vrišč in krič. Nekdo na bregu stoječih hitro skoči za njo, jo dvigne z nad vode in s pomočjo drugih spravijo jo na suho; a ona je še vedno vreščala in brbljala da mora nazaj dobiti jerbas z dinjami. Ostavili

smo od deželnozbornskih sej slaboznani Poreč, potem „Cittannovo“, Umago, Piran in okolu 2. ure popoldne prijadrali v Trst.

Ti zmagovalni rival in premagalec nekdanj mogočnih in toli slavnih bogatih Benetk, ki si se z lastno močjo in prirodnih ugodnostih povzpeli do kraljevega prestola in zavladali celi Adriji tja do osrčja nepreglednih oceanov, spominjaš me žalujočih vzdihov:

„Buči, buči morje Adrijsko,
Nekdanj, nekdanj bilo si slovansko,
Ko po tebi hradov brod
Vozil je slovanski rod!“

a kakor si ti premagal ohole Benečane, tako bode tudi Slovan premagal svoje nasilnike in zavladal bode:

„Od Urala do Triglava,
Krkonoš do Balkana.“

In zopet morje Adrijsko,
Moraš biti vse slovansko!

Ob oznožju Krasa razprostira se Trst čudovito lepo ob morski obali, krog katere se vzpenjajo vedno zeleni griči, ki so pred dobrimi sto leti še stali goli in pusti, a so sedaj zasajeni z rodovitnim sadnim drevjem in plemenito vinsko trto. Mesto se deli v staro mesto, novo ali Terezijno mesto, najnovejše Jožefovo mesto

in Francevo predmestje. V starem mestu so zaduhle ulice večinoma ozke in ogate, vendar je tudi nekaj lepih poslopij in palač, kakor: „Piazza grande“ z mramornatim kipom cesarja Karla VI.; lepi novi vrt; arhitektonsko lepi in velikanski magistrat; namestništvo in impozantna, mnogih starin znamenita cerkev sv. Justa; spomenik leta 1768 umorjenega arheologa Winckelmanna in jezuitska cerkev z vzvišenim pročeljem in znamenitimi korintskimi stebri; nad vse pa moli stari močni grad na utrjenem hribu. Novo mesto pa tvori pravilne četverkotnike in imo mnogo lepih in prostornih trgov, kakor: prelepi borzni trg s kipom cesarja Leopolda I.; razsežni vojni trg s protestantsko cerkvijo in lepim kararskim grobiščem umrlega danskega konzula Dumreicherja; kolodvorski trg z velikanskim kolodvorom in zidanim kanalom, kjer so najlepše palače Caricotti, Assicurazioni generali, hotel dela Ville, stara borza, okrašena s premnogimi stebri in sohami, ima prelepo teraso, raz katere uživaš najlepši razgled na morje; Lloydova palača in prekrasno novo poštno poslopje, ki je gotovo med najlepšimi v celi državi. Zelo dragocena je tudi orientalska cerkev, sezidana v bizantin-

ne stoji zanesljivo na naši strani, za nas Slovence prenevarne — „deželne“, ali pa — v sled slovanske nesloge v tem vprašanju po navadno domišljanem potu nedosežne — narodne avtonomije; ampak najlaglje in najzanesljiveje na ta način, ako se odločimo nasprotnike pobijati z njih lastnim uspešnim orožjem: s centralizmom namreč, seveda bistveno drugačnim, kakor ga želijo in priporočajo oni, s centralizmom kolikor mogoče pravičnim, „nevtralnim“. Ker pa je v mnogojezični in zlasti centralistični Avstriji nekaj posredovalni jezik neobhodno potreben — in ravno na to se zanaša tretje upanje Nemcev, češ, ta jezik mora biti le nemščina! — je jasno, da moramo strankarski nemški centralizem ovreči le tedaj, ako nemškemu posredovalnemu jeziku, temu glavnemu in neusahljivemu viru narodne naše nesreče, skrbimo čimprej tembolje za — primerno nadomestilo! — Saj je naravnost smešno misliti, da brez nemščine ne moremo živeti, ker smo doslej svetovno kulturo zajemali večinoma iz nemških virov; in kaj bi bilo s samos alno ter samorodno slovansko kulturo, ako bi se sami smatrali nezmožne, ločiti se od svoj bodnemu našemu razvoju skrajno protivnega nemškega osolnčja?

No jeziku, kateri bi mogel v gorenjem oziru priti v poštev, sedaj še nismo večji, pa se ga tudi ne moremo kar hitro naučiti. Iz tega sledi, da se še za dalj časa nemškega posredovalnega jezika ne moremo popolnoma otresti. Vpraša se torej, kaj je za nas bolje: da ostanemo pri njega dosedanji nepostavni rabi, ali pa da ustrezemo želji nemških kričavcev po njega postavnem pripoznanju? Tej zahtevi smo se doslej Slovani ogibali, misleč, da itak kmalu dospemo v varno zavetje federalizma in pa, da si tako najbolje varujemo postavno zajamčeno ravnopravnost. No, federalizem je najbrž še daleč in je vsekako nespametno zanašati se nanj. Glede druge točke pa opozarjamo na žalostno resnico, da spoštovanje pred Slovanom ugodnem § 19. gine izmed nasprotnikov bolj in bolj. Dan na dan kršijo se naša postavna prava na nečuven način. . . . Razen prepovršnega in tuintam vsaj na videz dvoumnega besedila v dotičnem postavnem izlomu, krivo je tem sramotnim razmeram največ dejstvo, da glede posredovalnega jezika, brez katerega ne moremo izhajati, nimamo nobenih postavnih določb. Razne maloprijazne nam vlade imele so torej v tem oziru takorekoč proste roke ter so znale vedno bolj iz nepotrebe napravljati potrebo, vse na stroške naše ravnopravnosti; iz kratka: iz one od nas molče pripuščene nepostavnosti izcimila se je druga itd. In ker so se vrhu tega dali naši slovanski poslanci od vlad pridno za nos voditi ali nastopali nekako v ulogi svetopisemskega Lazarja, kdo bi se potem še čudil, da vidimo zlasti glede Slovencev § 19. še danes večinoma neizveden in da celo glede kršenja ustave zelo tankovestni ljudje istega sedaj mirnodušno prezirajo, kakor da bi ga niti na svetu ne bilo?

Ako vse to upoštevamo in, ako se smemo hkrati zanesti, da se bo boj proti nemškemu

centralizmu pričel odslej z vso resnobo ter — po našem prepričanju — z edino pravim in uspešnim orožjem, tedaj pač ne vemo zakaj bi našim nemškim „prijateljem“ ne privoščili nekoliko „veselja“, saj „kdor se poslednji smeje, smeje se najbolje“ in to seveda upamo biti mi! Tako neumni namreč nismo, da bi — četrtó in peto upanje Nemcev: — kupili mačka v vreči, t. j. „nemški posredovalni jezik“ brez podrobnih, natančnih in nam kolikor mogoče ugodnih določb, ali pa, da bi si za vedno dali vezati roke, oziroma zase ne zahtevali primerne jamstva prihodnjih boljših časov. Iz tega je razvidno, da se glede znane nemške zahteve, katera meri na nič drugega kakor našo narodno smrt, sicer v obče lahko strinjamo z Nemci, le s tem bistvenim razločkom: da mi smatramo postavno pripoznanje nemščine kot posredovalnega jezika zgolj kot nekako — uzdo ali nagobčnik za nemške razposajence in pa kot potreben uvod — v odpravo nemških prepričav. Zgoditi se potem utegne Nemcem po pregovoru: „Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade“.

Celjske in štajarske novice.

(Deželni zbor štajarski) je sklican na dan 17. decembra h kratkemu zasedanju. Naši poslanci se najbrže tudi tega zasedanja ne udeležijo.

(Občni zbor „Narodne čitalnice“ v Celju) se je vršil pretečeni ponedeljek zvečer ob povoljni udeležbi. Debate so bile v marsičem zelo burne, posebno glede gostilniškega odseka. Predsednikom je bil zopet izvoljen z vzklikom g. dr. Jos. Sernec. Ostali odborniki so gg. notar Baš, dr. Ivan Dečko, dr. Josip Karlovšek, kaplan Iv. Krančič, dr. Vladimir Ravnihar, prof. Mat. Suhač, dr. H. Šuklje in dr. Jos. Vrečko.

(Občni zbor „Celjskega Sokola“.) Opozarjamo opetno na občni zbor vse člane „Sokola“. Isti se vrši v soboto, dne 1. decembra ob 8. uri zvečer v čitalnici.

(Izpit za vojaške kapelne.) Gosp. Fran. Korun, znan glasbenik-skladatelj in t. č. vodja celjske narodne godbe ter pevskega društva na pravil je na Dunaju izpit za vojaške kapelne z najboljšim uspehom.

(Čitalniške plesne vaje) so prav mnogobrojno obiskane, tako, da se bo skoraj treba preseliti iz male v veliko dvorano. Prihodnja vaja je v četrtek. Začetnike je početak že ob 7. uri. Ker se bode že začelo poučevati „kolc“ ali pa „češko besedo“, zato je želeli, da pridejo vsi, kateri se nameravajo naučiti ta dva slovanska plesa. Pozneje se ne bo začelo zopet znova učiti. Zlasti starejši plesalci naj pridejo gotovo, ker bosta imenovana plesa na plesnem redu vseh letošnjih plesov.

(Gledališka predstava) „Ob Vrbskem jezeru“ je morala odpasti zaradi nepričakovanih ovir, katere so prišle prav v zadnjem trenutku. Ker je bila ta predstava namenjena v prid celjski „Dijaški kuhinji“, sklenili so naši diletanti, da bodo eno poznejših predstav posvetili označenemu namenu. — Prihodnja predstava bode v nedeljo

2. grudnia t. l. Igral se bode krasni ljudski igrokaz „Na Osojah“ (Der Sonnenwundhof) od Mosenthala. Naši diletanti zastavljajo vse svoje moči, da bodo težavno petdejsko igro dovršeno spravili na celjski oder.

(Slovensko gledališče v Celju) priredi v nedeljo, dne 2. grudnia 1900 v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju igro: „Na Osojah.“ Ljudski igrokaz v petih dejanjih. Po S. H. Mosenthaltu poslovenil I. Ogrinec. V odmorih igra celjska narodna godba pod vodstvom g. Koruna. Blagajnica se odpre ob 6. uri. Začetek točno ob 7. uri. Cene: Sedeži od I. do III. vrste po 2 K; sedeži od III. do VIII. vrste po 1 K 40 vin; sedeži od VIII. vrste naprej po 1 K; sedeži na balkonu po 1 K 40 vin; stojišča po 60 vin; dijaške vstopnice in vstopnice za vojake 40 vin. Vstopnice ima v predprodaji trgovina D. Hribarja v Celju.

(„Deutsche Wacht“ — oproščena.) Pretečeni terek je bil pred porotniki odgovorni uradnik „D. W.“ O. „Ambroschitsch“. Tožilo ga je državno pravdnštvo, ker je list obdolžil o. i. kr. stotnika g. Pero Mervoša, da je v panslavičnem namenu v predvečer praznika sv. Cirila in Metoda z vojaki kresove žgal. Porotniki so zanimali razžaljenje ter Ambrosiča oprostili. Škodoželjni tudi mi nismo, toda zavidamo pa vendar na tihoma nemško časopisje v primeri z nami.

(Porotne obravnave.) (Uboj.) Dne 26. t. m. je obsodilo porotno sodišče železniškega delavca Josipa Velenška iz Ostrožnega pri Celju v triletno ječo, ker je dne 4. t. m. pred neko gostilno v Ostrožnem udaril s polenom Martina Savška s tako silo po glavi, da je v nekaterih dneh umrl. — (Tatiči.) Isti dan sta stala pred porotniki 22letni Rudolf Ferjunc in 12letni Ferd. Voh, oba iz Sladke gore. Ferjunc pa je bil vkljub svoji mladosti že štirikrat zaradi tatvine kaznovan. Voh, ki je še učenec ljudske šole, se je menda pri njem vežbal v tatvini. Pokradla sta v raznih krajih celjskega in šmarnskega okraja ure, obleko in druge stvari. Ferjunc je dobil v pokoro šletno težko ječo, Voha pa bodo dva meseca zaprli, seveda brez vsakega poostrenja, ker je še premlad.

(Cesar je potrdil) izvolitev g. Iv. Kukoveca načelnikom in g. Fr. Sršena njegovim namestnikom v okrajnem zastopu ljutomerskem.

(Duhovniške premembe.) Umrl je dne 26. t. m. v Kamnici pri Mariboru odnotni župnik g. Fr. Schwarz, star 70 let. V stalni pokoj je šel g. Ferdo Jan, župnik pri Sv. Petru v Savin. dol. — Provizorja sta postala gg. kaplana Jakob Cinglak pri Sv. Petru v Sav. dol. in Ivan Topolnik v Kamnici. Razpisana je župnija Sv. Peter (patr. Zatičina) do 5. ter Kamnica (patr. mariborski škof ordinar.) do 6. januarja 1901.

(Razpisani učiteljski službi.) Na ednorazrednici v Pečici ter na dvorazrednici v Arličah je oddati po eno učiteljsko mesto. Obe šoli sta v III. plačilnem razredu. Prošnje je vlagati do 20. decembra t. l.

(Iz Št. Jurja ob juž. žel.) V soboto, dne 8. grudnia popoldne ob 4 uri zborovalo bode v prostorih g. Rudolfa Doboviškega „Cesarjevič Ru

skem slogu. Jožefov trg ima mnogo lepih pri vatnih palač, Maksimilijanov spomenik, mestni vrt in največje mestno gledališče. Ob morju pa se vidi 32 metrov visoki svetilnik, ki daje mor narjem potrebne direktive. Iz rimskih časov ohranjen je še vodovod, ki se danes daje vodo. Mesto z okolico vred šteje do 150.000 prebivalcev in ima nemško in italijansko gimnazijo, nemško realko, o. kr. akademijo in mnogo drugih šol, tako tudi v okolici Ciril Metodovo ljudsko šolo. Med javnimi zavodi je posebno znamenita ogromna biblioteka z veleznanimivimi zbirkami; muzej s popolno fauno Adrijanskega morja in arheološki oddelek, ki hrani sešeno oglejske zgodovinske spomenike.

V mestu samem in okolici je premnogo manufaktur in raznih tovarn; Lloydova zveza pa, ki šteje krog 100 velikih trgovskih parnikov, pospešuje ogromni morski promet, ki je sešeno živahen z Italijo in Orientom. Drugega dne peživahen z Italijo in Orientom. Drugega dne peživahen se z nekaterimi znanci v Miramar. Kjer je pred nekaj leti pasel skromni Kraševac suhe krave po golih skalovitih rebrih, tam je ustvaril ženjalni duh podjetnega meksikanskega cesarja

Maksimilijana pravi zemski raj. Divni parketi, razkošni vrtovi z najbujnejšim eksotičnim cvetjem in izbrano floro; ob fantastični obali pa vilinski grad in zdi se ti, da si začaran v tajno pripovedko steklenega gradu tam v deveti deželi za morjem. In ko ustopiš v te drage cene tihe prostore, kjer je ta duševni velikan snoval svoje tajne, velikanske, a predrzne načrte, kjer pa sedaj vlada nema, tajna tišina in zreš le resne, skoraj svareče obraze raznih aristokratov in diplomatov, obide te neko nepopisno, bitko čuvstvo in prosto si oddahneš, ko se zaveš zopet pod milim nebom. Popoldne se posloviva od znancev, zasedava kolesa in odrineva proti Opčini. Vrh Opčine pri obelisku zagledava se še zadnjikrat v to čarobno veličastno panoramo in vzameva slovo od morja. Prenočevala sva nekje na Krasu in drugi dan dospela v belo Ljubljano. Vleklo me je domov in najraje bi jo bil iz Ljubljano naravnost popihal v deželo suhe robe, a rioral sem radi nekih stanovskih zadev prej še v zeleno Štajarsko in rad ali nerad moral sem s tovarišem. Iz Celja jo on mahne v Konjice. Prej pa sva še premlela do dobra vse

najne dogodke te partije ter si zaobljubila, pri hodnje leto ali vsaj pozneje gotovo zopet pleteti; a tedaj ne proti jugu, ampak proti severu med brate Čeha in kadar se to uresniči, dragi čitatelj, gotovo ti tudi takrat povem kaj zani mivega iz kolesarjeve torbice, čeprav:

Kočije nimam, nimam konj
In voznih listkov ne;
S kolesom vozim se zastoj,
In vozim s sabo vse:
Ves svet, prezali boji vrt
Je naša last in nam odprti!
Hoj bratje na kolo!

Iz Celja jo on mahne v Konjice, jaz pa na Ptuj in potem domov v predrago mi ribniško dolino, kjer sem v okrilju svojih dragih preživel najlepše dni počitnic.

Tožilo se nama je po domu kakor potujo čemu Martinu Krpanu po milodoneh zvonovih Vrha sv. Trojice in hitela ava vedno bližje in bližje doma.

dolgo sadijerejsko društvo", govoril bode potovalni učitelj g. J. Bele o sadijereji in o sredstvih proti mrazu.

(V Slovenjem Gradcu) je zopet izvoljen županom poštar Goll, Fr. Pototschnig in Pungarscheg pa občinskim svetovalcem. Seveda sama nemška kri!

(Bivše Plešivčnikovo posestvo v konkurzu.) Znano velikansko posestvo na gori sv. Uršule je kupil pred leti od Plešivčnika italijanski marki Pandolfi. Denarja sicer ni imel veliko, a zanašal se je na bogato nevesto. Ker pa mu je spodle telo, delal je dolgove, a tedaj so se začeli oglašati upniki. Oglasila sta se 102 upnika s tirjatvo nad 1 milijon kron vseh dolgov pa je še dvakrat toliko.

(V Marenbergu) se je ustanovil nemški otroški vrtec ter je deželni šolski svet ustanovitev potrdil.

(Mariborski Slovenci pozor!) Na mariborski okoliški šoli v Leitersbergu zgodi se baže v kratkem važna sprememba v učiteljstvu. Na izpraznjeno mesto asperira že sedaj nadučitelj v Ratschendorfu pri Čmureku imenom Wolf. Ta človek je dopisnik graškim nacionalnim listom vsled česar uživa prijateljstvo okrajnega glavarja. Slovensčine ni zmožen, pač pa hoče napraviti za ta slučaj nek sposobnostni izpit iz slovenščine v Gradcu. Priznava je že z uspehom razne kljuke v Gradcu in Mariboru. Mariborski Slovenci bodo vedeli, kaj jim je storiti!

(Deželne razstave v Gradcu ne bo.) Za l. 1901 so nameravali Nemci prirediti v Gradcu deželno razstavo. Slovenski listi smo takoj bičali pripravljajni komite, ki se je sestavil iz samih Nemcev. Ko se je potem še stavila odločna zahteva, da mora biti tretjina odbora iz Slovencev ter morajo vsi od Slovencev razstavljene predmeti nositi dvojezične napise, sicer Slovencev ne bo blizu, so Nemci začeli obupavati. Te dni so imeli posvetovanje, naj bi se razstava sploh opustila, "ker je zanimanje domačih producentov za isto premalo".

(Dvojni samomor.) Blizu Admonta so dne 23. t. m. našli ustreljen par iz gosposkih krogov. Nihče ni spoznal trupel, ki sta ležali najbrže že par mesecev na skritem kraju.

(Akad. teh. društvo "Triglav" v Gradcu) priredi 1. dec. 1900 v dvoranah "zum wilden Mann" v spomin 100letnice Prešernovega rojstva Prešernov večer. Spored: 1. Pozdrav gostov. 2. Slavnostni govor, (govori cand. iur. Dolfe Meh.) 3. Jenko: "Strunam" poje možki zbor. 4. Brož: "Uspomena na Blejsko jezero," udarje tamb. zbor bratskega društva "Sloboda". 5. Vilhar: "Mornar," bariton samospav, poje cand. iur. Nikša pl. Ghetaldi, spremlja ga na glasovirju cand. med. Josip Ipavc. 6. Vogric: "Bogumilovo slovo" iz operete "Jamska Ivanka", udarja tamb. zbor. 7. Hajdrih: "Luna sije," poje možki zbor. Začetek ob 8. uri. Slovanski gostje se vljudo vabijo.

(Sedaj se je izpovedal!) Bivši okrajni glavar in poročevalec občinskih in okrajnih zadev pri graškem namestništvu, sedaj dvorni svetnik Lautner bi rad prišel v graški mestni zastop. Nasprotna mu stranka pa je razglasila v nekem listu, da Lautner ne more biti občinski odbornik, ker je šel svojočasno celjskim Slovencem na roko, da so dobili okrajni zastop. Dvorni svetnik Lautner pa je rajši izpovedal bivše uradne tajnosti, kakor da bi zgubil mandat. Graška "Tagesspost" je prinesla njegovo izjavo, da je Lautner kot poročevalec v graškem namestništvu pri volitvah v celjski okrajni zastop leta 1893 celo na to deloval, da so se zdržali nemški volilni glasovi, katere bi sicer bili Slovenci po odločbi upravnega sodišča iz leta 1888 zavrgli ter se je sploh odločno postavil proti slovenskim aspiracijam. Žalibog je odločilo tudi to pot upravnega sodišča v korist Slovencev, da si je graško namestništvo izdalo za Nemce ugodno odločbo. Tako izblebete dvorni svetnik v ognju za milost nemških volilcev "nepriistransko" postopanje graškega namestništva!

Volilno gibanje.

Volilni shod v Ormožu vrši se nedeljo dne 2. decembra t. l. ob 10^h, ur^o dopoldne v gostilni gospoda Andreja Kalchbrennerja. Pri tem

shodu predstavi se kandidat V. kurije Dragotin Hribar in bode razvil svoj program ter zaslišal želje volilcev. Volilci, posebno volilni možje udeležite se zagotovo shoda. Nar. volilni odbor.

Volilni shod v Ljutomeru bode v nedeljo dne 2. decembra t. l. ob 8. uri popoldne v gostilni g. Ivan Vaupotiča. K temu shodu pride tudi kandidat V. skupine Dragotin Hribar in bode razvil svoj program, ter poslušal želje in dal volilcem odgovor na iste. Vabite se volilci in volilni možje k obilni udeležbi. Nar. volilni odbor.

Iz Gornjegrađa poročajo, da je vseh pet občin volilo volilne možje za Dragotin Hribarja. Tudi iz ptujskega, ljutomerskega, slovenjegrškega, brežiškega in celo konjiškega okraja so ugodna poročila. Rezultat je že sedaj, da bode pri volitvi naš kandidat izvoljen.

Druge slovenske novice.

(Samemorilka.) Za limovo tovarno v Ljubljani so našli v neki mlaki mrtvo ženo delavca Žagarja. Bila je udana pijaci ter je sama skočila v mlako.

(Obesil se je) posestnik Jožef Mavec v Dolenjem vrhu litjskega okraja.

(Uboj.) V Zagorju ob Savi je udaril Janez Klovčič z lato Vincenca Avbeljina. V lani pa je tičal dolg žebelj, ki je šel Avbeljnu do možgan, da je v dveh dneh umrl.

(Novo orožniško postajo) dobijo z novim letom v Črmošnjicah pri Toplicah na Dolenjskem.

(V Postojini) se resno posvetujejo o ustanovitvi slovenske meščanske šole s trgovsko obrtnim značajem. Res je skrajni čas že, da dobi Notranjska kakšno višjo učilnico od navadne ljudske šole. Deželni šolski svet bi bil upravičen z ozirom na zakon od leta 1873, da ukaže, da šolski okraj postojinski ustanovi meščansko šolo. Menimo, da bi deželni šolski svet bil dolžan to storiti, ako je s tem zadovoljen okrajni šolski svet, osobito pa, ako bi še občine temu pritrdile, oziroma ako bi občine tega okraja prosile za tako šolo.

(Imenovanje.) Avskultantom je imenovan pri višjem dež. sodišču v Trstu gosp. Stanislav Lapajna.

(25letnice kadetne šole v Trstu) so obhajali pratečene dni v ondodnih vojaških krogih. V tem času obstoja je izišlo iz tržaške kadetne šole 800 častnikov.

(Čela občina prestopila h grško-katoliškemu obredu.) Prebivalci znanega romarskega kraja Riečanje pri Trstu z Logom so se izločili izpod oblasti tržaškega škofa ter pristopili k grško-katoliškemu obredu pod škofijo križevačko. Prebivalstvo je s tem doseglo staroslovensko bogoslužje. Izločitev je dovolil papež v dogovoru z naučnim ministertvom.

(Mlinako kolo je strlo) v Mirnu na Goriškem Alojzija Tribušona. Ko je hotel zapreti vodo, potegnilo ga je kolo podse ter ga strlo.

(Opuščen poštni urad.) Poštni urad Kamno na Goriškem preneha s 1. decembrom t. l. ter se razdeli njegovo poslovno področje deloma s Tolminom, deloma s Kobaridom.

(Hrvaška nižja gimnazija v Zadru) se je razširila v višjo. Italijani so uprizarili pri tej priliki veliko demonstracijo zoper Hrvate.

Dopisi.

Iz Gornje Savinjske doline. Enkrat se damo zmotiti, potem pa se zdramimo. Naš kes je sicer prepozen, toda varujejo se naj naše pravične jeze oni, ki so nas miroljubne volilce razkačili.

Nikdar si nismo mislili, da se bodo gotovi gospodje posluževali v svoji agitaciji za Žičkarja orožja, ki je postavno zabranjeno celo vsakemu posvetnjaku. To ravno, da smo posvetni razumniki in preprosti volilci od izobraženih duhovskih slojev pričakovali ednako pošteno agitacijo, nas je varalo v Mozirju in deloma na Rečici. Odprijo nam je oči, vzklili smo: Do tukaj in ne dalje! Dobili smo si popolno zadoščenje v Gornjemgradu, Bočni, Novi Štifti, Lučah itd.

Pa ne menite, da smo se z ednako besnostjo vrgli na agitacije za našega kandidata V. kurije Dragotina Hribarja, kakor so delali to Žičkarjevi somišljeniki in stanovski tovariši. Nam

ni trebalo drugega, kakor skrbeti za tako potrebn red in mir, da se ni od nekaterih gospodov našim volilcem a silo in obljubami vcepila vala "ljudska volja". Ko so bili volilci brez skrbi, da jih ne čaka radi glasovanja maščevanje, zmerjanje in ovaštvo, niso niti malo premislili, koga voliti jim pravi pamet in srce ter so si brez sile izbrali volilne možje, ki bodo Hribarjevi volilci.

Žalostno pač, da se moramo svobodni ljudje boriti proti tolikemu nasilju. Vprašajte sedaj naše volilce v omenjenih krajih Gor. Savin. doline, kakšna je ljudska volja, pa vam bo iz tisoč in tisoč gri donelo, kakor je donelo vse dneve volitev: Naš mož je Dragotin Hribar! Bog živi Hribarja!

Volilcem se je že od začetka sumljivo zdelo, zakaj se jim slika D. Hribar v vseh mogočih satanskih barvah, dočim niso od posvetnih svojih voditeljev nikoli slišali tako ostudno črnenje Žičkarja. Nehote so si mislili: To bo nemara takozvana "ljubezen do bližnjaka", katerega je treba po Kristusovih naukih ljubiti kakor samega sebe. Ljudski pomisleki pa so tembolj rasli, ker naši ljudje poznajo D. Hribarja ali osebno ali pa vsaj po njegovem narodnem delovanju, katerega sadove občuti vsa Savinjska dolina. Kandidat, ki bo izvoljen s takimi glasovi, biti bo smel ponosen, potrkati se na prsi, rekoč: Volilo me je ljudstvo po glasu svoje vesti, ne da bi se bilo nanj pritiskalo! Takšen poslanec bo naš Dragotin Hribar, kateremu že danes kliče cela Savinjska dolina: Živel naš zastopnik!

Dasi pa poznamo po večini svojega kandidata D. Hribarja, vendar bi ga prosili, da se nam predstavi po mogočnosti pred volitvami. Poznamo sicer njegov program, le radi bi mu povedali svoje želje, katerih do sedaj nismo imeli prilike priporočiti svojemu bivšemu zastopniku, a če smo mu jih tudi povedali, pozabil jih je menda med potoma na Dunaj.

Iz Slov. Bistrice. Deputacija čitalnice in posojilnice je g. dekanu in kanoniku A. Hajšku izrekla svoje obžalovanje, da je neki dopisnik v listih javno in nezasluzno ga napadel. G. dr. Vošnjak je kot načelnik posojilničnega nadzorstva povdarjal mnogoletno požrtvovalno delovanje g. kanonika za vzbujanje in okrepčanje narodne in verske zavesti v celem okraju in da je po njegovem sodelovanju sta se ustanovila in razvila dva zdaj tako trdno stoječa narodna zavoda: posojilnica in čitalnica. Naj jima g. kanonik tudi zanaprej ostane zvest podpornik ter naj bo prepričan, da v celem okraju in po vsem Slovenskem, kjer poznajo ime Hajšek-ovo, ga ni človeka, ki bi verjel pisarenju v onem dopisu. G. kanonik se je g. njem zahvalil, rekši, da kakor dozdaj, bo tudi zanaprej se trudil hoditi po potu resnice in pravice in kar je v njegovih močeh pomagati našemu narodu do boljše prihodnosti. Ko se je poslovila deputacija, so čutili vaji, da je tista medsebojna nezaupnost, ki je v poslednjem času zatemnila tukajšnje narodno obzorje, se razpršila in da se je vrnila ona aloga, po kakršni je mogoče kaj uspešnega doseči.

Narodno-gospodarske novice.

Narodno gospodarstvo.

Spisal Vekoslav Kukovec.
(Konec.)

Mnogo pomorejo človeku zares pridobitki, katere mu je zagotovila v navadnih pravičnih odnosajih razumna štedljivost. Ni ga človeka, ki bi ne vedel dokazov za to opravičeno trditev. Toda žalibog prepreženo je človeško življenje z dogodki, ki bipoma uničijo ves uspeh mnogoletnega truda. Ali tu ni zastoj vse še tako varčno življenje? Da, brez uspeha je za take slučaje prečesto pač skrb posameznika zemljana, a tudi za te prepogoste nenadne udarce iznaila je človeška iznajdljivost izdatne naprave in zavode, ki naj bi ob prav neobčutljivih donekih štedenja vseh svojih članov po načeln vzajemne pomoči ublaževali v slučaju nesreče preveliko trenutno izgubo ponesrečencev. Mislimo s tem raznovrstne zavode, katere v vsakdanjem življenju navadno razumeyamo pod imenom mnogobrojnih zavarovalnic proti nezgodam, in ki se dela posebej v zavode za zavarovanje življenja, v bo-

(507) **Jayna zahvala.**

Ob smrti naše ljubljene matere, oziroma tašče, gospe

Marije Bratanič

hišne posestnice v Celju

došlo nam je toliko izrazov srčnega sočutja, da se ne moreva vsakemu posebej zahvaliti.

Zahvaljujemo se torej tem potom najtoplejše vsem blagim sorodnikom, prijateljem in znancem, kateri so nam ob priliki bolezni in smrti predrage rajne svoje sočutje in ljubezen skazali, vsem darovalcem krasnih vencev in za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku iz Celja v Št. Ilj.

Posebno zahvaljujemo se pa pref. gospodu opatu, pref. g. Potovškemu za zadnjo tolažbo, pref. g. Franc Smrečniku, župniku šentiljskemu, za srčno ganljivo slovo, kakor tudi vsem pref. gospodom duhovnom iz Celja, Šaleške doline in Dobrne.

Zahvaljujemo se pa tudi šentiljskim pevcem za lepo nagrobno petje. Srčna hvala in Bog plati! — Ako zamore kaj utešiti srčno bolelost ločitve, tako naj tolaži to sočutje blagih sorodnikov, prijateljev in znancev, katero se nam je v tako obilni meri skazalo.

Št. Ilj pri Velenju, dne 28. novembra 1900.

Avgusta Kranjc roj. Bratanič

Ivan Kranjc, veleposestnik.

(503)

Izjava.

Ker se širijo po Sp. Štajarju o meni neresnične vesti, izjavljam sledeče:

G. kaplan Bratkovič in krčmar Pitehl sta me tožila po protestantu dr. Mravlag-u, da sem pisal v Pitschl-novem imenu članek v „Grazer Tagblatt“. Na podlagi izjave onega izvedenca iz Gradca sem bil pri prvi instanci obsojen.

Pri pref. in kn.-škof. ordinariatu je sicer g. kaplan Bratkovič izjavil, da ni vložil tožbe proti meni. Da pa je to vendarle storil, razvidno je jasno iz sodnijskih aktov.

Torej je tožil duhovnik duhovnika po protestantu dr. Mravlag-u.

Proti obsodbi sem seveda vložil priliz, zakaj jaz sem nedolžen.

Članka nisem pisal. Bog mi je pričal! Da pa pisava mora biti moji alična, sledi iz tega, da se je nekdo trudil isto ponarediti.

Moja vest je bila in ostane čista vzlic vsaki obsodbi. Prečistim in čistim gospodom sobratom, kateri me že mesec obrekujejo in opravljajo, se pa na tem mestu za njih krščansko (?) delo zahvaljujem.

V Gradcu, dne 27. novembra 1900.

Matej Osenjak

hišni slovenjebistriški kaplan in sedaj stud. bogoslovja

Št. 172

(501) 3-1

Oklic.

Podpisani krajni šolski svet oddaja stavbeno podjetje nove

dvorazredne šole v Letušu

po zniževalni dražbi v skupnem proračunu 29.280 K in sicer:

A. Izkopavanje in zidarsko delo . . .	18.942 K 66 h
B. Mizarsko, ključarsko, steklarsko in barvarsko delo	4.147 . 36 .
C. Tesarsko delo	4.230 . 88 .
D. Kleparsko delo	445 . 84 .
E. Slikarsko	42 . 32 .
F. Lončarsko	336 .

Delo se bo oddalo skupno ali posamezno le pooblaščenim veščakom.

Pismene ponudbe, katerim se ima priložiti 10% jamčila, izročiti se imajo kraj. šol. svetu v Braslovčah najpozneje do dne 16. dec. t. l.

Dražba se bo vršila 17. decembra t. l. točno ob 10 uri dopoldne na licu mesta v Letušu.

Krajni šolski svet Braslovče

25. dan listopada 1900.

Načelnik: Ivan Krefl.

Želi se kupiti

v Celju kaka dobro vpeljana

— trgovina z mešanim blagom. —

Natančneje pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

(498) 3-2

(499) 2-2

Mlad mož

zmožen slovenskega in nemškega jezika išče službe v kaki trgovini v Celju.

Več pove upravnistvo tega lista.

Naznanilo.

Vljudno naznanjam, da sem zdaj povečal svojo obrt ter odprl na novo

trgovino

v „Narodnem domu“ v Celju

in še posebno povdarjam, da sem poleg medicarske stroke vpeljal tudi voščene sveče najboljše kakovosti, dalje imam v zalogi stanj za večno luč ter kupujem in prodajam vedno med in vosek, tudi imam na izber voščene svitke za Svečnice in druge potrebe.

Priporočam se visokočastiti duhovščini za naročanje sveč za cerkvene potrebe ter gg. trgovcem na deželi za medicarske izdelke za sv. Miklavža in Božič ter zagotavljam najboljše in realne ter cene postrežbe. Gg. trgovcem dajem primeren popust.

Z velespoštovanjem

Lovro Pokorny

v Celju.

(490) 3-3

Mala hiša

v središču žalskega trga s prodajo kruha pripravna za kakega pekarnjo, krojača ali četrjarja in 2 in pol orala polja s hmelom vred, 2 kravi in 2 lahka voza je zaradi odpotovanja takoj prodati. Vpraša se v Zalcu št. 4.

(493) 2-2

V najem

želim vzeti

— hišo za trgovino. —

Ponudbe naj se bla

govolijo poslati pod A. S.

(506) 1 poste restante, Maribor.

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem ordinacijske ure za zimski čas preložil in da ordinujem sedaj od polu 9 do polu 12. dopoldne in od polu 2 do polu 5. ure popoldne. Istočasno izvršujem s svojim zobotehnikom vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila.

Dr. Anton Schwab

(500) 3-1 praktični zdravnik.

Razglas.

Podpisano županstvo naznanja, da se bodo letni in živinski sejmi v Trbovljah prihodnje sledeče vršili:

dne 3. svečana to je na dan sv. Blaža
17. sušca Jederti
18. vinotoka Lukeža
6. grudna Miklavža.

Prvi sejm bode 6. grudna t. l. ter se kupci vlijudno vabijo.

Županstvo Trbovlje, dne 10. nov. 1900.

Župan: Roš.

(494) 2-2

Za Miklavža in božič

najpripravnejša darila otrokom so nastopne knjižice s podobami, ki jih je nalašč zato izdalo podpisano založništvo:

Dobri otroci.

Prizori iz otroškega življenja s pesmicami (kolorirano) Cena 24 vinarjev po pošti 29 vinarjev.

Otročičem v zabavo.

22 koloriranih slik s pesmicami.
a) broširana izdaja, cena 80 vinarjev po pošti 85 vinarjev.
b) izdaja na močni lepenki kot leporello, cena 150 K, po pošti 170 K.

Noetova barka.

Živalstvo v podobah, fino kolorirano, s pesmicami. Cena 150 K, po pošti 175 K.

Sladki orehi.

Ilustrovani računski primeri, s podloženimi pesmicami. Cena trdo vezani knjigi 160 K po pošti 180 K.

Dobiti v vseh knjigotrdnicah in trgovinah s papirjem.

Založil L. Schwentner v Ljubljani.

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12

Priporočam svoje lahko tekoče slamoreznice najboljših sestavov kakor tudi izvrstne slamorezne kose.

Dalje svojo veliko zalogo izdelkov iz kamenščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsaki vrstni obliki, cementa, stavbenih in pohištenih okovov, kuhinjske priprave, štedilnikov in peči od najpreprostejše do najfinnejše izpeljave.

Gg. poljedelcem priporočam kot najizdatnejše umetno gnojilo Tomaževo fosfatno moko po tovarniški ceni.

(294)

Zaloga kotlov za žganje kuhati.

* Slavno občinstvo vabim najljubše, si pri priliki ogledati mojo trgovino in zalogo. *

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

Špitalske ulice števil. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. za po najkulantnejših pogojih. Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

Zavarovanje proti kurzni izgubi. Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje

denarnih vlog na vločne knjižice, na tekoči račun in na giroconto s 4 1/2 % obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.

Eskompt menic najkulantneje.

(391)

Borzna naročila.